

O POPELCE

aneb jak otisk prstu
ochránil soukromí

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Vydání elektronické knihy Kyberpohádky II bylo podpořeno v rámci realizace projektu
„National Coordination Centre in the Czech Republic“, project number: 101127941

O POPELCE

aneb jak otisk prstu
ochránil soukromí

Centrum
Kybernetické
Bezpečnosti

0 Popelce

aneb jak otisk prstu ochránil soukromí

Byl jednou jeden zámožný statkář. A protože mu krátce po narození jejich dcery zemřela manželka, staral se na statku sám o svou malou dcerku. Ta byla celá po mamince, krásná, hodná a pracovitá. Po nějakém čase se otec znovu oženil. Jeho druhá žena přivedla do domu své dvě dcery. Obě byly ale zlé a panovačné. A tak pro dceru statkáře začaly velice těžké časy.

Nevlastní sestry jí nejprve sebraly všechny její krásné šaty a daly jí starou šedivou zástěru. Pak jí sebraly další její věci, včetně jejího mobilního telefonu, který se stal od příchodu sester jediným jejím kontaktem s okolním světem. A strčily ji do kuchyně. Musela tvrdě pracovat od rána do večera, vstávala před svítáním, myla nádobí, uklízela, ale i čistila komíny a dělala jiné náročné práce. Jednoho večera pak samou únavou klesla před krbem do popela. Byla celá špinavá, a tak jí nejprve její nevlastní sestry a pak i ostatní začali říkat Popelka.

Obě sestry jí čím dále více ztrpčovaly život a prováděly různé naschvály. Aby Popelku zesměšnily ještě více, začaly komentovat její dřívější příspěvky, které v době, kdy měla ještě mobilní telefon, zveřejňovala na internetu.

Jednou se otec chystal na trh a ptal se nevlastních dcer, co by chtěly, aby jim přivezl.

„Jemné hedvábí na šaty!“ říká jedna. „Drahý šperk!“ řekla druhá.

„A co ty, moje milá Popelko, co ty bys chtěla?“ zeptal se tatínek své dcery.

„Budu ráda, když mi přivezete to, co Vám cestou cvrnkne do nosu,“ odpověděla skromně Popelka.

Sedlák ve městě nakoupil nevlastním dcerám to nejjemnější hedvábí, perly a drahokamy. Na cestě zpět pak projížděl na koni kolem řady stromů a tu mu do nosu ťukla lísková větev se třemi oříšky. „Na Popelku jsem málem zapomněl!“ povzdychl si a uschoval větvičku s oříšky do kapsy.

Jakmile přijel domů, slétly se k němu obě nevlastní dcery a hned se vrhly na drahé dary. Začaly si vše zkoušet a před zrcadly se nakrucovat. Otec vytáhl lískovou větvičku a podal ji Popelce. Zlé nevlastní dcery to hned fotily, sdílely a posměšně komentovaly: „Naší Popelce-Veverce budou lískové oříšky určitě náramně chutnat.“

Popelka na nic nehleděla a oříšky si odnesla do své malé komůrky na půdě.

Jednoho dne pořádal král velkou slavnost. Pozval všechny dívky z celého okolí, aby si mladý princ vybral nevěstu. Mezi pozvanými byly i statkářovy dcery. Tolik je to rozrušilo, že běhaly sem a tam, vybíraly ty nejkrásnější šaty ze svých skříní a poroučely Popelce: „Vyčisti nám boty! Učeš nás! Vyfoť nás! Natoč nás! My vše nasdílíme, ať celé naše okolí vidí, že jsme také pozvané, a jak jsme krásné.“

Popelka běhala a plnila vše, co sestry poručily, a přitom jí bylo do pláče. Tolik by si přála jít s nimi na ples! Dokonce požádala macechu, aby jí to také dovolila. Macecha se jí se svými dcerkami vysmála: „Doma budeš, však ti tvoje sestřičky dají určitě nějakou práci.“

Nevlastní sestry jí smíchaly čočku s popelem, vysypaly vše na podlahu a řekly: „Tady máš práci na dnešní večer, vše přeber, a ať je to hotové, než se vrátíme! To budou všichni koukat, jak jsi špinavá a ošklivá,“ smály se a fotky uplakané Popelky sdílely svým kamarádkám z okolí. Pak odešly do královského paláce.

Popelka byla zničená. Pomalu začala přebírat čočku s popelem. Pro samé slzy na tu práci sotva viděla.

Tu najednou zaslechla ťukání u okna. Byli to holoubci, kteří klovali do okenní tabule. Otevřela a holoubci vlétli dovnitř! Svými zobáčky začali vybírat čočku z popela a po chvíli byli hotovi. Děvče pak jen smetlo popel na hromadu.

Na vše dohlížela krásná moudrá sova, která po dokončené práci slétla Popelce k nohám a zanechala tam lískový oříšek. Byl to jeden z oříšků lískové větvičky z tatínkovy cesty. Jakmile se ho Popelka dotkla, vylouply se z něj nádherné plesové šaty s vlečkou a vyšíváním. „Popelko, pospíchej na ples, ale do půlnoci kouzlo pomine a musíš být doma!“ volala moudrá sova.

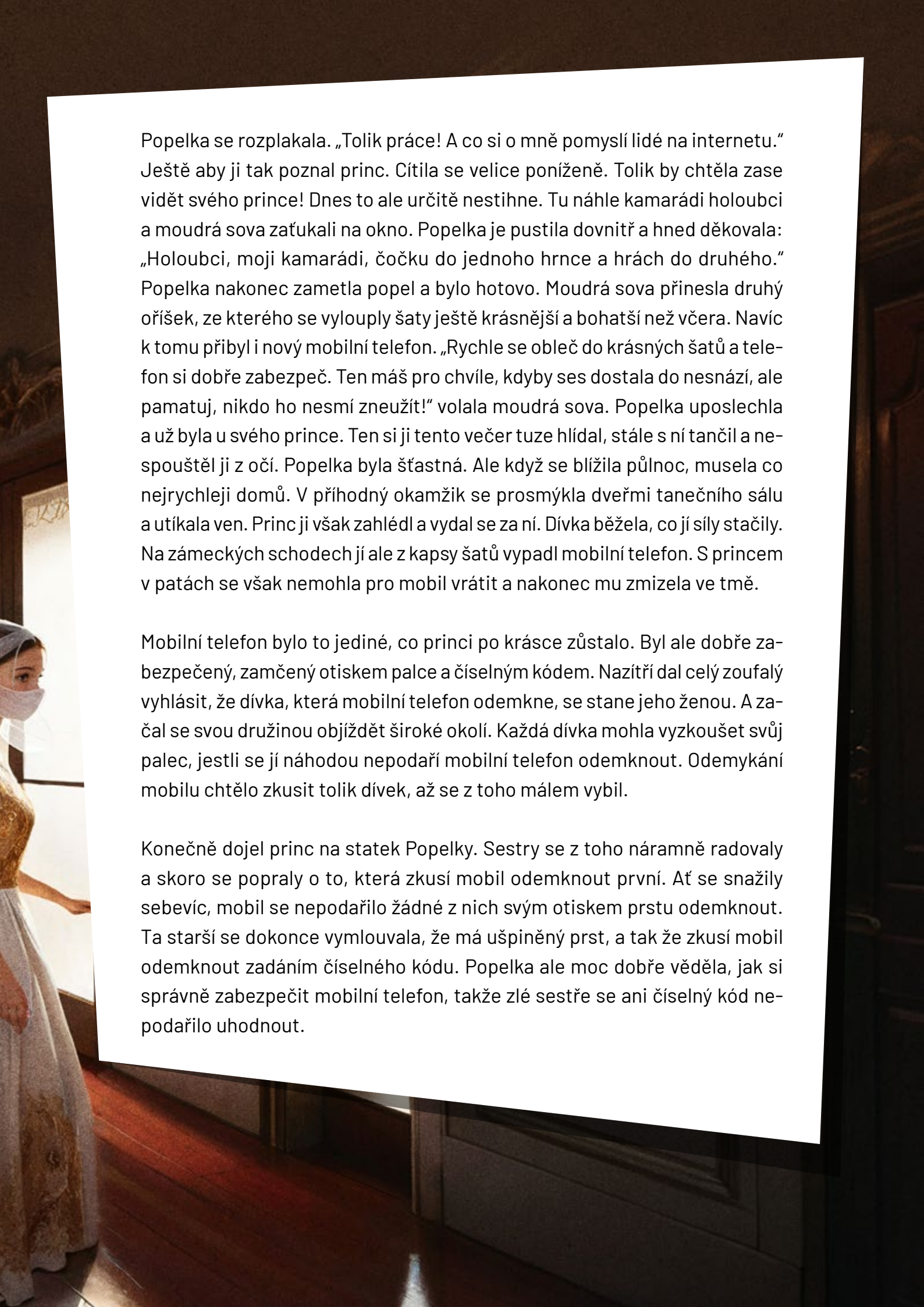
Dívka si šaty rychle oblékla. Měly takovou moc, že v tu chvíli stála celá upravená před královským palácem. Nevlastní sestry ani macecha ji nepoznaly. Všichni si mysleli, že je to nějaká cizí princezna. Byla tak krásná! Mladý princ tančil jenom s ní. Ale pouze do půlnoci, pak se Popelka musela vrátit. A než se princ nadál, byla pryč.

Ráno se macecha s nevlastními dcerami bavily, jaký to byl krásný ples, ukázaly si vzájemně fotky z mobilních telefonů a pyšně je sdílely na internetu. Nevlastní sestry si při tom stěžovaly, že princ měl oči jen pro neznámou princeznu a s žádnou jinou dívkou netančil. Popelka to vše slyšela, ale na sobě nedala nic znát.

V podvečer se začaly sestry strojit na druhý den slavnosti. Opět Popelka běhala, česala, podávala a čistila. Před odchodem sestry znovu sesypaly Popelce na podlahu čočku s popelem, do kterého přidaly tentokrát i hrách. „To abys měla lepší zábavu, když my se budeme bavit na plese!“ Pobaveně vzaly do rukou mobilní telefony, tentokrát živě vysílaly na internet video usazené Popelky přebírající hrách a čočku z popela a se smíchem všechny vyrazily do královského paláce.

Popelka se rozplakala. „Tolik práce! A co si o mně pomyslí lidé na internetu.“ Ještě aby ji tak poznal princ. Cítila se velice ponížně. Tolik by chtěla zase vidět svého prince! Dnes to ale určitě nestihne. Tu náhle kamarádi holoubci a moudrá sova zaťukali na okno. Popelka je pustila dovnitř a hned děkovala: „Holoubci, moji kamarádi, čočku do jednoho hrnce a hrách do druhého.“ Popelka nakonec zametla popel a bylo hotovo. Moudrá sova přinesla druhý oříšek, ze kterého se vylouply šaty ještě krásnější a bohatší než včera. Navíc k tomu přibyl i nový mobilní telefon. „Rychle se obleč do krásných šatů a telefon si dobře zabezpeč. Ten máš pro chvíli, kdyby ses dostala do nesnází, ale pamatuj, nikdo ho nesmí zneužít!“ volala moudrá sova. Popelka uposlechla a už byla u svého prince. Ten si ji tento večer tuze hlídal, stále s ní tančil a nespouštěl ji z očí. Popelka byla šťastná. Ale když se blížila půlnoc, musela co nejrychleji domů. V příhodný okamžik se prosmýkla dveřmi tanečního sálu a utíkala ven. Princ ji však zahlédl a vydal se za ní. Dívka běžela, co jí síly stačily. Na zámeckých schodech jí ale z kapsy šatů vypadl mobilní telefon. S princem v patách se však nemohla pro mobil vrátit a nakonec mu zmizela ve tmě.

Mobilní telefon bylo to jediné, co princi po krásce zůstalo. Byl ale dobře zabezpečený, zamčený otiskem palce a číselným kódem. Nazítří dal celý zoufalý vyhlásit, že dívka, která mobilní telefon odemkne, se stane jeho ženou. A začal se svou družinou objíždět široké okolí. Každá dívka mohla vyzkoušet svůj palec, jestli se jí náhodou nepodaří mobilní telefon odemknout. Odemykání mobilu chtělo zkusit tolik dívek, až se z toho málem vybil.

Konečně dojel princ na statek Popelky. Sestry se z toho náramně radovaly a skoro se popraly o to, která zkusí mobil odemknout první. Ať se snažily sebevíc, mobil se nepodařilo žádné z nich svým otiskem prstu odemknout. Ta starší se dokonce vymlouvala, že má ušpiněný prst, a tak že zkusí mobil odemknout zadáním číselného kódu. Popelka ale moc dobře věděla, jak si správně zabezpečit mobilní telefon, takže zlé sestře se ani číselný kód nepodařilo uhodnout.

Mladý princ byl v koncích. Celé království už prohledal. „Nemáte ještě nějakou jinou dívku?“ zeptal se.

„Jak by ne,“ řekl otec, „naše Popelka, dcera mé první ženy. Pracuje u pece v kuchyni.“ Ale macecha rozzlobeně spustila: „Tu nemůžeme nikomu ani ukázat, je celá od popela, fuj! Beztak ani žádný mobil nemá.“

Zoufalý princ však trval na svém. Museli pro dívku dojít. Otec se ji vydal hledat, našel ji s moudrou sovou ve své komůrce. „A teď poslední oříšek,“ volala moudrá sova. Z oříšku se vyloupily další šaty, tentokrát šaty svatební. Oblékla si je a vyrazila za princem. Když princ spatřil její tvář, hned poznal svou princeznu: „To je ona, to je moje nevěsta!“ Macecha však trvala na tom, aby Popelka zkusila mobil odemknout. Trvalo to jen vteřinu, než Popelka svůj mobil odemkla krátkým dotykem prstu. Macecha a sestry bledly závistí. Nemohly tomu uvěřit! Popelka že je ta krásná cizí princezna?

Princ si odvedl Popelku do královského paláce, aby připravil svatbu. Popelka vyprávěla o svých sestřích a maceše i o ponižujících fotografiích a videích. Princ zavřel nevlastní sestry a macechu do žaláře a nařídil, že již nikdy do rukou nesmí vzít mobilní telefon. Dále přikázal: „V našem království nesmí nikdo zveřejňovat fotky ani videa, kde je osoba, která se zveřejněním nesouhlasí! A už vůbec nesmí nikdo tímto nikoho ponižovat!“ Kolikrát si Popelka také vzpomněla, jak se jí vyplatilo dobře si zabezpečit svůj mobilní telefon nejen otiskem prstu, ale také silným číselným kódem, který jen tak někdo neuhodne.

Vysvětlivky

Milí čtenáři Kyberpohádek,

ptají se Vás děti na počítačové termíny v Kyberpohádkách? V této kapitole „první pomoci“ jsme pro Vás připravili velice stručné a základní vysvětlení odbornějších pojmů.

Sociální síť. Prostřednictvím internetu propojená skupina lidí. Prostřednictvím svého tzv. profilu (osobitého představení sebe sama) pak mezi sebou mohou komunikovat (chatovat), sdílet fotografie a videa ze svého života, další články, informace, inzeráty apod. Mohou se tak něčemu přiučit, o něco se podělit, vyjádřit soucit, pochopení nebo nesouhlas s něčím či někým dalším.

Zdroje: Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti, Jirásek P., Novák L., Požár J., ISBN 978-80-7251-436-6, Wikipedie, nebojteseinternetu.cz

Digitální technologie. Digitální technologie zahrnují zařízení a software, které umožňují přístup k informacím a komunikaci v digitální podobě. V textu jsou zmíněny zakázané technologie, jako je telefon, což ukazuje na kontrolu nad dívkou v offline světě, ale i na moderní technologie, které ji sestry využívají.

Vyfoť nás! / Natoč nás! / Nasdílíme to! Tato fráze odkazuje na činnosti spojené s vytvářením a sdílením multimediálního obsahu (fotografií a videí) na internetu. Sociální média a aplikace, které umožňují sdílení těchto souborů, se staly běžným způsobem, jak lidé sdílejí své zážitky a vyjadřují se veřejně.

Živý přenos. Živý přenos (streaming) je technologie umožňující vysílání živých událostí nebo aktivit přes internet. V příběhu je zmíněno, že sestry živě vysílaly video z toho, jak Popelka přebírá čočku a hrách, čímž vytvářely obsah v reálném čase, který byl přenášen a sdílen s ostatními.

Umělá inteligence (AI). Umělá inteligence je oblast informatiky, která se zabývá tvorbou systémů schopných vykonávat úkoly, které vyžadují lidskou inteligenci, jako je rozpoznávání obrazů, analýza dat nebo rozhodování. V příběhu princ využívá umělou inteligenci k analýze střívičku a identifikaci správné dívky na základě její velikosti nohy.

Digitální tým. Digitální tým je skupina odborníků, kteří se zabývají technologiemi a digitálním marketingem. V příběhu princ používá svůj digitální tým k prozkoumání střívičku a zajištění správnosti výsledků pomocí technologií.

Tablet. Přenosný počítač ve tvaru desky s displejem o velikosti mezi chytrým telefonem a notebookem. Celou jednu stranu tvoří displej, který slouží pro zobrazování obsahu a ovládání přístroje. Ovládá se dotykem prstu na displeji či zobrazené klávesnici nebo také speciálním dotykovým perem – stylusem. Tablet je určen pro práci i zábavu. Je možné na něm kreslit v kreativních aplikacích, procházet obsah internetu, prohlížet fotografie a videa či hrát hry.

Program. Program je sada instrukcí, které umožňují počítači vykonávat specifické úkoly. V příběhu princ vytvořil program, který analyzoval tvar boty a našel správnou majitelku na základě tohoto vzoru.

Poděkování

Poděkování patří zejména tvůrčímu týmu Centra kybernetické bezpečnosti, z. ú.

Jmenovitě:

- Tomáši Müllerovi, Danielu Kočimu a Petru Jiráskovi za ideový koncept, scénář a texty.
- Tomáši Müllerovi, Danielu Kočimu, Marianě Vrbíkové, Petře Sobkové a Marku Vrbíkovi za textové provedení.
- Davidu Vlčkovi za výtvarné provedení.
- Danielu Kočimu a Davidu Vlčkovi za produkci a finální grafickou úpravu.
- Vladkovi Trešlovi a Petru Jiráskovi za zpracování vysvětlivek.

Projekt Kyberpohádky II podpořila řada významných organizací. Poděkování patří zejména společnosti Vodafone a Evropské unii za kofinancování projektu.

Děkujeme.

V Praze dne 31.12.2024

Jan Dienstbier

vedoucí projektu Kyberpohádky II,
Centrum kybernetické bezpečnosti, z. ú.

Spolufinancováno
Evropskou unií

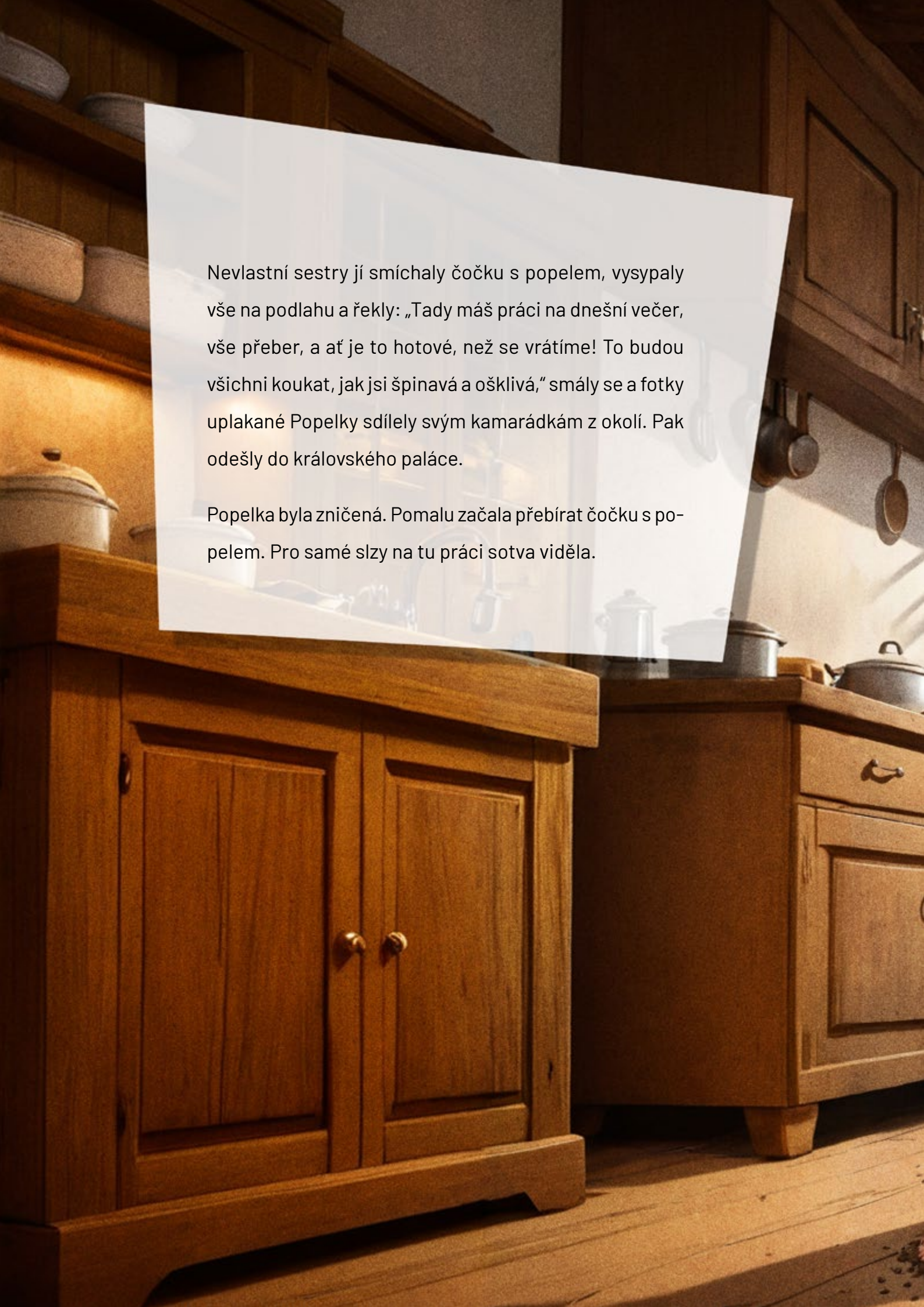
NCC-CZ
CZECHIA CYBERSECURITY
COORDINATION CENTRE

Vydání elektronické knihy *Kyberpohádky II* bylo podpořeno v rámci realizace projektu „National Coordination Centre in the Czech Republic“, project number: 101127941

Vodafone podporuje bezpečné chování dětí na internetu a výchovu kybernetické bezpečnosti. Tipy, jak na to, najdete na vodafone.cz/digitalni-rodicovstvi. Tam si také můžete tuto knihu prolistovat v elektronické podobě.

A kitchen scene with wooden cabinets and a white text box containing text. The kitchen features dark wood cabinetry, a sink with a faucet, and various kitchen items like pots and pans hanging on the wall. The lighting is warm and focused on the central area.

Nevlastní sestry jí smíchaly čočku s popelem, vysypaly vše na podlahu a řekly: „Tady máš práci na dnešní večer, vše přeber, a ať je to hotové, než se vrátíme! To budou všichni koukat, jak jsi špinavá a ošklivá,“ smály se a fotky uplakané Popelky sdílely svým kamarádkám z okolí. Pak odešly do královského paláce.

Popelka byla zničená. Pomalu začala přebírat čočku s popelem. Pro samé slzy na tu práci sotva viděla.